

El president de l'Equador, Rafael Correa, va assumir la presidència fa gairebé cinc mesos amb la promesa de "refundar el país". És cert que la seva ambiciosa proposta no va ser cap novetat a la regió, però avui hi ha indicis que Correa pot arribar amb els seus plans més lluny del que molts desitjarien, com per exemple els partits tradicionals equatorians, que, caiguts en el major menyspreu popular possible, veuran el pròxim 15 d'abril com el Govern fa el primer pas cap a una reforma de la Constitució que posi al país sud-americà en el camí del "socialisme del segle XXI".

Aquest dia, 9 milions d'equatorians votaran en un referèndum si estan d'acord o no que es cridi a eleccions per triar una assemblea constituent que tindrà 180 dies per a donar forma a la nova carta magna. A Correa, un carismàtic economista de 43 anys format als Estats Units i Europa, li agrada utilitzar la mateixa terminologia política que al seu amic i col·lega Hugo Chávez, encara que assegura que la d'ell és solament una revolució ètica basada en valors humanistes i cristians. Tot indica que no hi haurà sorpreses en el referèndum i que en menys de cinc mesos el TSE cridarà a votar una vegada més per a posar nom als assembleistes. El sí compta amb el suport del 86,5% dels electors, segons un sondeig publicat per la premsa local a dues setmanes de la votació. A més del suport d'un heterogeni bloc de partits d'esquerra, el gruix dels vots oficialistes prové dels moviments socials i comunitats de camperols i indígenes, en un país on més de la meitat de la població és pobre. És en aquests sectors marginals on ha calat fort el discurs de Correa, farts com estan d'una classe política que per dècades se n'ha oblidat. "La gent està cansada de les pràctiques polítiques i vol la fi de l'oligarquia i la partitocràcia", que és el missatge que ha explotat el president Correa, destacava Paulina Recalde, sociòloga de la consultora privada Datanálisis.

Reaccions en contra. No obstant això, els intents opositors per aturar la consulta han acabat en un embolic polític entre el Tribunal Suprem Electoral (TSE), el Congrés unicameral, i dos jutges de primera instància que ja han estat destituïts. Tot això sota la mirada atenta

Equador avança cap al "socialisme del segle XXI"

El diumenge 15 d'abril els equatorians voten en referèndum si accepten o no la convocatòria d'una assemblea constituent. El president Rafael Correa assegura que vol que l'Equador avanci cap a una nova democràcia participativa, però l'oposició l'acusade respondre als mandats del veneçolà Hugo Chávez.

del poder executiu, que ha vist avançar els seus projectes mentre l'enfrontament de poders desfermava una crisi institucional de final incert. Tot va co-

mençar quan el TSE va destituir 57 diputats que dies abans havien intentat desplaçar el seu titular, el jutge Jorge Acosta. La pel·lícula dels fets, iniciada

fa més de dos mesos, inclou intents d'ocupar el recinte per la força, sol·licituds d'empara judicial, fins i tot presentació de reclamacions davant l'Organització d'Estats Americans (OEA). Enmig d'aquest embolic sense fi, Correa va reconèixer que "hi ha una crisi política que es reflecteix en la pugna de poders", i va predir canvis profunds "però sempre en el marc democràtic i constitucional".

El Parlament no ha tornat a reunir-se des que es va iniciar la crisi, sense que per això s'hagi aturat el procés de convocatòria al referèndum. El problema és que el Parlament va néixer feble, perquè Correa va guanyar les eleccions decidit a atorgar tot el poder a una assemblea constituent que podrà "manar a la casa del president, al Congrés nacional i a la Cort". Això explica el pànic entre els legisladors, especialment perquè en el seu dia el mandatari no va presentar candidats parlamentaris en les últimes eleccions. "A pesar d'aquesta debilitat, aquest Parlament va intentar operar com en el passat, tractant de forçar les institucions al màxim al voltant dels seus

El discurs de Correa ha calat fort en els sectors marginals, farts d'una classe política que durant dècades els ha oïdit

propis interessos, que es van concentrar a bloquejar aquesta crida al referèndum", explicava l'analista polític Adrián Bonilla. D'aquí la profunditat dels canvis i la sensació de triomf que embriaga l'oficialisme.

En els últims dotze anys, l'Equador ha tingut vuit governs constitucionals diferents. I el Parlament ha tingut molt a veure en tot aquest estat de crisi crònica, com quan l'any 1997, sense presentar proves, va destituir per "malalt mental" el president Abdalá Bucaram. Al gener de 2001 va fer el mateix amb Jamil Mahuad, responsable de la dolarització de l'economia i acorralat per mobilitzacions massives en contra seu. Per aquell temps, els congressistes van apel·lar a l'argument de l'abandonament "de càrrec", el mateix utilitzat quatre anys després contra el president Lucio Gutiérrez, malgrat que aquest es trobava atrinxerat en el seu despatx del palau de Carondelet.

Per això no és estrany que els equatorians detestin la seva classe política i les seves maneres, basades en el clientelisme, els pactes sota mà per a perpetuar-se en el poder i, sobretot, la corrupció. I és totalment lògic que atorguin al jove Correa, un home només conegut pel seu breu pas com a ministre d'Economia de l'expresident Alfredo Palacio, gairebé el 70% de popularitat. El mandatari coneix el valor d'aquest capital polític i sembla poc disposat a escoltar les queixes dels capdavanters opositors, molts dels quals van ser titllats de "cadàvers polítics que no hem acabat de sepultar i ara tracten de ressuscitar". Com l'expresident Osvaldo Hurtado (1981-1984), que ha acusat Correa de buscar amb la reforma de la Constitució "una dictadura ficticiament constitucional". "Stalin a la Unió Soviètica tenia una constitució, però era un dictador que manava matar

milions de russos; Pinochet tenia una constitució, però milers de xilens van morir. Tots els dictadors sempre han tingut una constitució, una constitució a la seva mesura", va disparar Hurtado en la seva última aparició pública, ja en plena campanya pel no en el referèndum.

La influència veneçolana. L'ombra d'Hugo Chávez, que tot just va controlar el poder a Veneçuela l'any 2000 va promulgar una nova Constitució Bolivariana, sobrevola totes les crítiques de la dreta equatoriana. I troben arguments, perquè tant Correa com el seu col·lega veneçolà no oculten que poc poden fer per no convertir-se en aliats estratègics, depenents com són de la seva pròpia producció petrolera. Però quins canvis pretén introduir Correa en la nova carta magna? No és fàcil dir-ho. La crisi institucional que ha generat el referèndum va buidar de contingut la campanya i l'electorat ha hagut de conformar-se amb nocions generals. El mandatari s'ha referit fins ara solament a la necessitat de posar fi a "un sistema polític caducat". I va parlar en diferents entrevistes de dur el seu país cap a una "democràcia participativa". "Per això necessitem una revolució ciutadana, de canvis radicals, profunds i ràpids per a modificar l'estructura política, econòmica i social", va explicar Correa.

Furgant en la plataforma pel sí a l'Assemblea es troben propostes com "posar fi al model neoliberal i construir una nova economia social popular cap al socialisme". Es planteja a més la necessitat d'eliminar "el domini de la partitocràcia, construir un estat plurinacional, fort, responsable i laic, i una democràcia real i participativa". Quant al lloc d'Equador en el món, proposa "participar en una nova unitat llatinoamericana i andinobolivariana", en clara sintonia amb l'ona integracionista que va sorgir després de l'anomenat "gir a l'esquerra" a Sud-amèrica.

Federico Rivas Molina
Buenos Aires

El president d'Equador, Rafael Correa, s'adreça a una multitud d'indígenes que donen suport a la formació d'una assemblea constituent, des del balcó del palau de la presidència a Quito, el passat 28 de març.